

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku P.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Starosty P. i Gminy B.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 21 lutego 2019 r.,

zażalenia uczestnika Skarbu Państwa - Starosty P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i pozostawia
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w
orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 11 grudnia 2017 r. umorzył postępowanie w zakresie wniosku P. o zasiedzenie nieruchomości stanowiącej

działkę numer 288/2 o powierzchni 0,0834 ha (pkt 1), oddalił wniosek w pozostałym zakresie (pkt 2) i orzekł o kosztach procesu (pkt 3 - 4).

Sąd Okręgowy w W., na skutek apelacji wnioskodawcy, postanowieniem z dnia 26 września 2018 r. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w całości i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien przeprowadzić postępowanie dowodowe obejmujące okoliczności, na które powołał się skarżący w apelacji, a także rozważyć argumenty i ocenę dowodów przedstawione przez uczestnika. Wskazał, że Sąd Rejonowy powinien w szczególności ustalić, do jakiego czasu wnioskodawca legitymował się posiadaniem samoistnym nieruchomości i czy był to wystarczający czas do stwierdzenia nabycia własności działek w drodze zasiedzenia. Podkreślił, że takich ustaleń Sąd Rejonowy nie dokonał; stwierdził natomiast - w sposób nieuprawniony - iż złożenie przez wnioskodawcę wniosku o ustanowienie użytkowania wieczystego pozbawia jego posiadania cech samoistności.

W zażaleniu na to orzeczenie uczestnik Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę P. wniósł o jego uchylenie, zarzucając naruszenie art. 386 § 4 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób - w zasadzie - nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). W rezultacie, w razie uwzględnienia apelacji - z reguły - zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (art. 386 § 1 k.p.c.). Uchylenie zaskarżonego wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Kontroli prawidłowości orzeczeń wydanych na tych podstawach służy zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Ocenie Sądu Najwyższego, rozpoznającego ten środek odwoławczy, podlega wyłącznie trafność zakwalifikowania określonych przypadków jako przesłanek uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego;

poza zakresem badania pozostają natomiast kwestie prawidłowości czynności procesowych poprzedzających wydanie zaskarżonego rozstrzygnięcia oraz trafności wykładni zastosowanego prawa materialnego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z dnia 26 marca 2014 r., V CZ 15/14 i z dnia 7 marca 2014 r., IV CZ 131/13 - nie publ.).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy nie wskazał wprost przyczyny wydania orzeczenia kasatoryjnego. Zwrócił jedynie uwagę na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego, nie stwierdzając, że jest ono konieczne do przeprowadzenia w całości; miałoby ono dotyczyć okoliczności, które zostały powołane w apelacji. Wskazał również na konieczność rozważenia argumentów i oceny dowodów przedstawionych przez stronę przeciwną. W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Rejonowy nie ustalił, do kiedy wnioskodawca był posiadaczem samoistnym nieruchomości i czy był to czas wystarczający do stwierdzenia nabycia własności określonych działek w drodze zasiedzenia.

Trafnie zarzucił skarżący, że przytoczone okoliczności nie uzasadniały powyższej oceny. Jak już wskazano, nie wynika z nich konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a jedynie jego uzupełnienia.

Należy przypomnieć, że nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowego dowodowego nie stanowi podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego; może nią być - na co wskazuje jednoznacznie obecne brzmienie art. 386 § 4 k.p.c. - poza nierozpoznaniem przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, tylko konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2016 r., II CZ 1/16, nie publ. i z dnia 21 marca 2018 r., V CZ 9/18, nie publ.).

Należy zauważyć, że Sąd pierwszej instancji dokonał oceny żądań wnioskodawcy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, tj. dowodów z dokumentów. W tych okolicznościach konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości mogłoby zajść jedynie w razie uznania, że dowody już przeprowadzone są nieprzydatne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli natomiast - w ocenie Sądu drugiej instancji - niezbędne okazało się

jedynie przeprowadzenie dalszych, uzupełniających dowodów, to nie było podstaw zastosowania art. 386 § 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw